

„Oni koji su se svojom čašću pred licem čovečanstva obavezali na oslobođenje, ne smeju dopustiti da cela jedna polovina ljudskog roda zbog ekonomske i socijalne zavisnosti bude osuđena na ropstvo. Onaj ko želi da dopusti tlačenje radnika od strane kapitalista, dopustiće i tlačenje žene od strane muškaraca, a ona će ostati potlačena sve dok ekonomski ne bude nezavisna“.

Klara Cetkin

O projektu Karavan ženskih prava

Mesec mart 2012. godine proglašen je za mesec ženskih prava.

Projektom *Karavan ženskih prava*, koji realizuje Centar modernih veština iz Beograda u saradnji sa partnerskim organizacijama Centrom za podršku ženama iz Kikinde, Ženskim centrom iz Užica, Urban IN-om iz Novog Pazara, Peščanicom iz Kruševca i Vojvođankom – ženskom inicijativom iz Novog Sada, želimo da podstaknemo žene Srbije da se aktivno uključe u borbu za svoja prava.

Projekat obuhvata postavljanje izložbi *Žene na selu* i *Žene u sportu*, javne debate, radionice, predavanja, razgovore i ulične akcije.

Aktivnosti će se održati u Užicu, Kruševcu, Kikindi, Beogradu, Novom Pazaru i Bačkom Petrovcu.

Projekat je podržalo Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, državnu upravu i lokalnu samoupravu – Uprava za ljudska i manjinska prava, u okviru programa *Kalendar ljudskih prava 2012*.

centar modernih veština

Novi Pazar

vojvođanka

Izradu ove publikacije omogućilo je Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, državnu upravu i lokalnu samoupravu. Sadržaj publikacije predstavlja direktnu odgovornost autora i ne odražava nužno stavove Ministarstva.

Snaga promena je u našim rukama

Reforme započete 2000. godine su donele značajnu promenu društvene svesti u prihvatanju ideja rodne ravnopravnosti. Nažalost, činjenica je da su plate žena još uvek niže nego plate muškaraca, da žene u biznisu ili politici ne učestvuju ni izbliza ravnopravno s muškarcima, da ih nema dovoljno na mestima odlučivanja, da trpe nasilje u porodici.

Ono što nas motiviše da nastavimo svoj angažman je veliki napredak koji je postignut. Viševjekovni napori mnogih hrabrih žena nas obavezuju da nastavimo dalje u borbi za ravnopravnost.

Ostalo je još mnogo toga da se uradi, ali nam rezultati pokazuju da smo na pravom putu.

Kako je sve počelo?

U Srbiji je 8. mart prvi put proslavljen 1911. godine

Ko je Klara Cetkin, žena koja je predložila obeležavanje ovog dana?

Žene zaposlene u tekstilnoj industriji protestovale su u Njujorku, 8. marta 1857., zbog nehumanih uslova rada i niskih plata.

Na isti dan 1908. godine, 15.000 žena marširalo je kroz Njujork tražeći kraće radno vreme, veću platu, pravo glasa i zabranu dečijeg rada.

Na Kongresu radnih žena u Kopenhagenu 1910., na predlog Klare Cetkin, doneta je odluka da se svake godine obeležava Međunarodni dan žena kako bi se izneli ženski zahtevi i obeležila borba za ekonomsku, društvenu i političku ravnopravnost.

Od 1911. se širom Evrope i sveta zvanično obeležava Međunarodni dan žena.

Pred kraj I svetskog rata, poslednje nedelje u februaru 1913., Ruskinje su obeležile svoj prvi Dan žena, tokom kampanje za mir.

Ujedinjene nacije su 1975. godine proglasile 8. mart Međunarodnim danom žena, a ta godina je ujedno bila i godina žena.

U Srbiji između dva svetska rata, Dan žena 8. mart je nazivan „Ženskim Danom“ i povezivan je sa „borbom žena za njihovo političko i ekonomsko oslobođenje“ i borbom za mir i slobodu, što je preduslov svakog napretka.

Tokom Narodnooslobodilačke borbe u patrizanskim jedinicama i organizacijama AFŽ-a na oslobođenoj i okupiranoj teritoriji, žene su obeležavale 8. mart kroz „...učesće u oružanoj borbi protiv fašizma (i tako) ispunile svoj internacionalistički dug“.

Po završetku II svetskog rata, proslava je bila u „znaku borbe i rada za bolji život svog naroda“. O tome šta su osmomartovske poruke i šta je praznik značio govori i sledeća poruka:

„Osmi mart se slavi u znaku borbe demokratskih žena čitavog sveta protiv onih koji danas ponovo hoće da bace svet u provaliju rata, koji ponovo traže milione žrtava da bi zadovoljili svoje nezajažljive apetite za profitom i bogaćenjem“.

Ruža Tadić, predsednica Pokrajinskog odbora AFŽ-a Vojvodine, 1948. godina.

Rodila se 1857. kao Klara Ajzner u selu Viderau, a 1883. odlazi u Pariz na studije novinarstva. Tamo se upoznaje sa marksizmom i vođama međunarodnog radničkog pokreta. Objavljuje knjigu „Pitanje prava žena i radnica današnjice“, i postavlja osnove za socijalističku teoriju emancipacije žene, zastupajući tezu da su socijalizam i feminizam usko povezani.

„Htela bih sasvim jasno da naglasim dužnost roditelja, da svoje devojčice i dečake ne odgajaju sa predrasudama, koje kažu da postoje poslovi koji su nedostojni muškarca, ali odgovaraju ženama. Devojčice i dečaci treba da obavljaju sve poslove sa jednakom spretnošću i zadovoljstvom.“

U Nemačku se vraća 1890. i počinje da uređuje socijaldemokratski časopis „Jednakost“ i aktivno se bori za ekonomsku i socijalnu nezavisnost žena, pravo na sindikalno organizovanje, izjednačavanje političkih prava, postavljanje odnosa ravnopravnosti u braku, odobravanje razvoda braka, slobodne ljubavi i prekida trudnoće kao privatne i lične odluke.

